

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát
Arabská 683, 160 66 Praha 6**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3449/23-A
Sp. zn. ČŠIA-S-426/23 A

Název	Základní škola Mamatata z.s.
Sídlo	U Garáží 1436/6, Holešovice, 170 00 Praha 7
E-mail	mamatata.spolek@gmail.com
IČO	05 412 889
Identifikátor	691 016 097
Právní forma	spolek
Zastupující	MgA. Kateřina Bílková
Zřizovatel	Mamatata z.s
Místo inspekční činnosti	U Průhonu 139, Praha 7
Inspekční činnost na místě	28. 11. 2023 – 30. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost byla vykonána na žádost podle § 174 odst. 7 školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Mamatata z.s. (dále „škola“ nebo „instituce“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školního klubu od 1. 9. 2022. Je členem Asociace svobodných demokratických škol. Inspiruje se filosofií, principy a praktickými zkušenostmi těchto škol. Poskytované vzdělávání vychází z přirozeného poznávání světa v podporující věkově

smíšené komunitě. Škola se zaměřuje na podporu motivace a individuální přístup k žákům. Důraz klade na vytváření bezpečného a podnětného vzdělávacího prostředí a respektování jedinečnosti žáků.

K termínu inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 32 žáků ve třech věkově smíšených třídách (1. – 5. ročník, 6. ročník,). V jednom oddělení školní družiny bylo zapsáno 29 účastníků zájmového vzdělávání, školní klub navštěvují 3 účastníci. Škola je kmenovou školou pro 10 žáků, kteří plní povinnou školní docházku bez pravidelné účasti ve vyučování formou individuálního vzdělávání.

Od školního roku 2023/2024 škola sídlí ve starší pronajaté budově bývalé mateřské školy ve vnitrobloku s vlastní zahradou.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Koncepční záměry vycházejí z aktuálních podmínek a možností školy. Škole se daří vytvářet učební prostředí založené na vzájemném respektu všech účastníků vzdělávání, partnerském přístupu pedagogů k žákům a podporovat autonomii žáků. Vzhledem ke krátké existenci školy se však zcela nedaří naplňovat koncepční záměry v personální oblasti.

Systém řízení školy se postupně utváří. Ředitelka školy (dále „ředitelka“) působí ve vedení od zahájení činnosti školy, nastavuje mechanismy řízení instituce, jež jsou v souladu s principy a hodnotami svobodného vzdělávání. Využívá výhody malé školy a uplatňuje demokratický způsob vedení založený na principu partnerské spolupráce i otevřené komunikace jednotlivých aktérů vzdělávání. Důležitým prvkem řízení je účast žáků na rozhodovacích procesech prostřednictvím školních Kruhů a jejich participace na chodu školy. Žáci tak mají možnost spolutřídovat o některých záležitostech týkajících se fungování školy, což podporuje rozvoj jejich sociálních dovedností (schopnost diskutovat, argumentovat, dělat kompromisy) i demokratických hodnot.

Účinnost řízení školy snižuje chybějící delegování kompetenci na další pedagogické pracovníky, včetně adresné zodpovědnosti za plnění stanovených úkolů. Zpětnou vazbu o chodu instituce získává vedení školy každodenním osobním kontaktem s pedagogy, žáky a jejich rodiči. Kontrolní činnost je sice prováděna průběžně, avšak vykazuje dílčí nedostatky. Chybí průběžné ověřování realizace vzdělávání podle školního vzdělávacího programu, tj. poskytování vzdělávání ve všech vzdělávacích oblastech ve stanoveném rozsahu. Záznamy v třídních knihách, jednání z pedagogických rad ani další předložená dokumentace vyhodnocování naplňování těchto cílů nedokládají. Hospitační činnost neobsahuje potřebná opatření vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání, což se projevuje odlišnou úrovní metodické a didaktické propracovanosti výuky jednotlivých vyučujících. Ředitelka sice projednává s pedagogickou radou zásadní dokumenty a organizační zajištění provozu, avšak menší pozornost je věnována analýze vzdělávacích výsledků žáků, nebo přijímání konkrétních opatření ke zlepšení kvality vzdělávání.

V utváření personálních podmínek se projevuje krátká existence školy. Pedagogický sbor není stabilizovaný. Z celkového počtu deseti pedagogických pracovníků nesplňuje předpoklad odborné kvalifikace žádný. Nízká kvalifikovanost a nedostatečná pedagogická zkušenost učitelů se v některých případech negativně projevila v kvalitě sledované výuky odlišnou úrovní metodické a didaktické propracovanosti. Pouze malá část pedagogů si požadované vzdělání doplňuje odpovídajícím studiem. V souladu s vizí školy jsou učitelé označováni jako průvodci. Do chodu školy se aktivně zapojují v rámci výuky i zájmového

vzdělávání jako dobrovolníci také rodiče žáků, což vytváří příznivé podmínky pro svobodné vzdělávání.

V souladu s filozofií školy se učitelé v rámci dalšího vzdělávání prioritně vzdělávají v tématech zaměřených na pedagogiku demokratických škol (např. kurz nenásilné komunikace). Odborný růst průvodců pozitivně obohacuje i partnerská spolupráce s ostatními svobodnými školami, pravidelné supervize, mediace a koučink.

Finanční a materiální podmínky umožňují realizaci výuky i zájmové vzdělávání. V souladu s potřebami demokratické školy disponuje škola prostorem rozděleným na pracovní zóny určené k výuce, experimentování, tvoření, volné hře, relaxaci a společnému setkávání, a školní zahradou. Výuka je podporována účelným využitím informačních technologií, množstvím kooperativních her a četnými publikacemi. Prostorové a materiální podmínky školy jsou však vzhledem k vysoké naplněnosti determinující pro její další rozvoj.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Integrující pojetí vzdělávacího obsahu odpovídá koncepci školy. Vzdělávací obsah tvoří celé vzdělávací obory nebo je integrovaný z více vzdělávacích oblastí. Vzdělávání probíhá v příjemné, přátelské a vstřícné atmosféře a naplňuje zásady pedagogiky Svobodných škol, např. neautoritativní přístup průvodců, podpora činnosti žáků, posílení jejich zdravého sebevědomí a sebedůvěry či možnost volby činnosti, materiálů a pracovního místa. Žáci plní výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí ve věkově smíšené třídě, ve skupinách sestavených na základě individuálního nadání a zájmu, či formou individuálních rozhovorů s jednotlivými průvodci. Rovněž mají možnost v souladu s principy školy sami navrhnout a realizovat za dohledu průvodce i vlastní aktivity. Zapojení žáků do procesu učení tak ve vysoké míře závisí mj. na dovednostech průvodců žáky motivovat a eliminovat jejich rozhodnutí neúčastnit se výuky.

Průvodci volili kooperativní formy práce, řízenou i spontánní debatu při prezentaci zadaných úkolů. Rozvíjeli kognitivní, afektivní i psychomotorické vzdělávací cíle, v průběhu výuky koordinovali jednotlivé činnosti žáků a vytvářeli jim příležitosti pro iniciativu i sdělení vlastního názoru. Žáci vnášeli do výuky vlastní podněty, k práci používali výpočetní techniku, aplikovali získané vědomosti, využívali svou fantazii a kreativitu. V rámci heterogenních pracovních skupin průvodci využívají vrstevnické učení jako prostředek rozvoje osobnosti žáků. Bilingvní vzdělávání, probíhající v částečně multikulturním prostředí prostřednictvím prožitkového učení, podporuje rozvoj jazykové gramotnosti žáků. Matematická gramotnost je efektivně rozvíjena prostřednictvím zasedání rozpočtového týmu, který je složený z žáků a průvodců a má za úkol plánovat a realizovat nákup potřebných pomůcek do školy.

Efektivitu části vzdělávacího procesu snižovala nízká míra pedagogických zkušeností pedagogů a s ní související dílčí metodické a didaktické nedostatky, např. nedostatečná formulace vzdělávacího cíle, nevyužití didaktického závěru vyučovací hodiny ke shrnutí učiva a k sebehodnocení žáků, které by podpořilo schopnost jejich sebereflexe. Nedostatečně byla věnována pozornost zásadám psychohygieny (podpora správného sezení) a rozvoji řečových dovedností žáků v mateřském jazyce (odpovídání celou větou, používání spisovného jazyka), nebo rovnoměrnému časovému rozvržení aktivit. V některých hodinách nebyla dostatečně uplatňována diferenciací výuky vzhledem k aktuální úrovni znalostí či dovedností žáka a rozlišena náročnost vzdělávacích cílů vzhledem k tomu, že se výuky účastnili současně žáci z více ročníků. Průvodci sice respektují jedinečnost a zájem žáků, v případě obtíží jim nabízejí podporu, povzbuzují je a respektují jejich individuální tempo,

avšak rozdílná úroveň dosažených kompetencí jednotlivých žáků velmi ztěžuje společnou práci a klade vysoké nároky na diagnostickou činnost pedagoga. Problematické je zejména definování učebních cílů pro jednotlivé žáky a jejich dosažení prostřednictvím vzdělávacího obsahu. V hospitovaných hodinách nebyly vyučujícími nabízeny žákům činnosti, v rámci kterých by si systematicky mohli osvojovat dovednost čtení a psaní. Zpracované úkoly včetně písemností si žáci systematicky nezakládají, nemohou se tak k vypracovaným úkolům v případě potřeby vrátit. Skutečnost, že žáci v některých případech nesetrvávají ve výuce do konce uskutečňované aktivity, znesnadňuje vyhodnocení naplnění cíle hodiny a ověření přínosu výuky pro žáky. Sebehodnocení žáků či vrstevnické hodnocení v průběhu hospitovaných vzdělávacích aktivit téměř neprobíhalo.

Školní vzdělávací program vhodně doplňuje projektová výuka, pravidelné školní a mimoškolní aktivity, jež přispívají k všestrannému rozvoji žáků, vytváření prosociálních vztahů mezi žáky i sounáležitosti se školou. Školní družina a školní klub zajišťuje zájmové vzdělávání v odpoledních blocích formou relaxační a tvořivé činnosti, možnosti zapojení se do her a neformálních rozhovorů. Žáci si většinou volili vlastní program, který nejlépe odpovídal jejich zájmu.

Environmentální vzdělávání podporuje kladný vztah žáků k životnímu prostředí, vede je k zodpovědnosti za své okolí a současně jim umožňuje spolupodílet se na fungování školy. Škola efektivně usiluje o prohloubení zodpovědného jednání vůči přírodě a planetě i mezi lidmi navzájem a směřuje k udržitelnému životu. Žáci, průvodci i rodiče aktivně podporují udržitelný rozvoj místa, probíhají pravidelné besedy, v rámci vyučovacího předmětu Já a svět jsou žáci vedeni k práci na školní zahradě. Četné ekologické aktivity a projekty vhodně podporují zaměření školy. Výchova ke zdravému životnímu stylu je integrální součástí demokratické školy a je zařazována průběžně do výuky.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pro ověření naplnění průběžných očekávaných výstupů škola využívá především výstupy z praktických individuálních a skupinových činností. Učitelé sledují a zaznamenávají vzdělávací pokrok každého žáka do společných sdílených dokumentů, ve kterých jsou přesně a jasně definovány jednotlivé výstupy pro dané vzdělávací období. Pololetní a závěrečné hodnocení se vedle pozorování učitelů výrazně opírá i o sebehodnocení samotného žáka a podkladů z bipartitních a tripartitních jednání. Podklady pro pedagogicky zdůvodněné hodnocení vzdělávání žáků nejsou vždy dostatečné. Schází důsledná systematická práce vedení školy na sjednocování požadavků a kritérií hodnocení výsledků vzdělávání. Učitelé nevedou podrobnější objektivní záznamy o zvládnutých dovednostech jednotlivých žáků, průběžné hodnocení výsledků vzdělávání probíhá výhradně ústní formou, a to pouze v případě, že žák či zákonný zástupce žáka o hodnocení projeví zájem. Rizikem tohoto nesystematického postupu je, že žáci s méně rozvinutou učební autonomií nedostávají aktuální zpětnou vazbu o svém procesu učení, jeho výsledcích a v případě neúspěchu o možnostech zlepšení potřebných pro další rozvoj. Vzhledem k principům dobrovolnosti nejsou žáci cíleně vedeni k průběžnému shromažďování podkladů využitelných pro další učení a jejich hodnocení, což mj. ztěžuje možnost systematického sledování procesu učení a výsledků jednotlivých žáků.

Rodinný charakter školy a malý počet žáků v třídním kolektivu vytvářejí optimální podmínky pro vzdělávání žáků s různými vzdělávacími potřebami a zájmy. Činnost školního poradenského pracoviště zajišťuje ředitelka, která vykonává současně funkci výchovné poradkyně i metodičky prevence. Škola spolupracuje s psychologkou a externími subjekty

v oblasti poradenství a primární prevence. Prevence sociálně patologických jevů je založena na komplexním průběžném monitoringu klimatu školy a vzájemné interakce mezi žáky, což umožňuje včas podchytit případné patologické jevy a zaměřit výchovně vzdělávací proces a preventivní programy na aktuální problémy. Průvodcům se daří vytvářet důvěryhodné prostředí pro vzdělávání, které napomáhá osobnostnímu rozvoji jednotlivce a současně posiluje pozitivní vazby v třídním kolektivu.

Závěry

Silné stránky

- sounáležitost pedagogů s alternativním zaměřením školy a jejich osobní angažovanost má pozitivní vliv na utváření školní komunity (1.3)
- příkladné zapojení žáků do chodu školy a příznivá tvůrčí atmosféra (2.2)
- účelná podpora environmentálního vzdělávání (4.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- kontrolní činnost vedení školy nevede ke zkvalitňování vzdělávacího procesu, chybí také kontrola realizace vzdělávání podle školního vzdělávacího programu (2.1)
- nízká míra kvalifikovanosti pedagogického sboru (2.3)
- nedostatečná podpora vnitřní motivace části žáků vede k tomu, že někteří z nich se nezúčastňují nabízených aktivit v rámci výuky (4.1)
- nastavený způsob průběžného hodnocení neposkytuje žákům a zákonným zástupcům vždy aktuální informace o jejich dosaženém učebním pokroku (5.1)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- vytvářet podmínky pro doplnění odborné kvalifikace nekvalifikovaných průvodců a nadále jim poskytovat cílenou metodickou podporu
- pravidelně individualizovat výuku vzhledem ke složení žákovské skupiny podle věku a vědomostí žáků, motivovat žáky k účasti na nabízených aktivitách
- definovat nástroje a kritéria pro zjišťování objektivních výsledků vzdělávání a důsledně je uplatňovat v praxi, zaměřit se na zajištění dostatečných podkladů pro pedagogicky zdůvodněné hodnocení a nastavit systém průběžného informování žáků a jejich zákonných zástupců o výsledcích vzdělání
- zvýšit účinnost kontrolního systému, vyvozovat z hospitační činnosti konkrétní opatření ke zvyšování kvality vzdělávání, průběžně sledovat a vyhodnocovat jejich účinnost, zaměřit se na ověřování realizace vzdělávání podle školního vzdělávacího programu
- vytvářet podmínky pro zajištění požadované efektivity vzdělávání žáků při všech realizovaných formách výuky

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost základní školy, školní družiny a školního klubu dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Rozhodnutí čj. MŠMT-31519/2021-9 ve věci zápisu základní školy s názvem Základní škola Mamatata z.s. do rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2022
2. Rozhodnutí čj. MHMP 1532942/2022 ve věci zápisu školní družiny Základní školy Mamatata z.s. do rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2022
3. Aktuální výpis z rejstříku škol a školských zařízení k datu inspekce
4. Zřizovací listina Školské rady Základní školy Mamatata ze dne 25. 8. 2022
5. Jmenovací dekret ředitele školy právnické osoby s platností od 1. 11. 2022
6. Koncepce školy
7. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný k termínu inspekční činnosti
8. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný k termínu inspekční činnosti
9. Školní vzdělávací program pro školní klub platný k termínu inspekční činnosti
10. Školní řád základní školy platný v termínu inspekční činnosti
11. Vnitřní řád školní družiny platný v termínu inspekční činnosti
12. Vnitřní řád školního klubu platný v termínu inspekční činnosti
13. Třídní knihy vedené ve školním roce 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
14. Záznamy z pedagogických rad vedených ve školní letech 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
15. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků platný ve školním roce 2023/2024
16. Vzorek hodnocení žáků – mapy učebního pokroku
17. Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024
18. Program poradenských služeb ve škole
19. Finanční vypořádání dotací příjemcům prostřednictvím kraje ze státního rozpočtu nebo státních finančních aktiv ze dne 5. 1. 2023
20. Vyúčtování dotace poskytnuté soukromé škole/školskému zařízení na období školního roku 2022/2023 ze dne 10. 10. 2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Kateřina Poláková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bára Papáková, školní inspektorka

Mgr. Tomáš Šimek, školní inspektor

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

18. 12. 2023